

Titel NRSA remissvar till Trafikverkets förslag om stöd till investeringar i ombordutrustning för ERTMS; Diarienummer LI2025/01587		Dokumentnummer	Version 1
Till Regeringskansliet	Utgivare NRSA styrelse	Datum 2025-12-18	Sida 1

NRSA remissvar till Trafikverkets förslag om stöd till investeringar i ombordutrustning för ERTMS; Diarienummer LI2025/01587

Inledning och sammanfattande standpunkt

Enligt Trafikverkets rapport TRV 2025/17432 "Stöd till investeringar i ombordutrustning för ERTMS" skall arbetsfordon exkluderas som kategori av fordon som kan söka statligt stöd. I stället föreslår Trafikverket att marknaden ska prissätta denna investering i underhålls- eller investeringskontrakt som upphandlas av Trafikverket.

NRSA motsätter sig Trafikverkets förslag att exkludera arbetsfordon från statligt stöd för ETCS-investeringar. Förslaget riskerar att kraftigt öka kostnaderna för järnvägsunderhåll, minska tillgången på arbetsmaskiner och därmed fördröja nödvändigt underhåll av järnvägsinfrastrukturen. NRSA föreslår därför att arbetsfordon, inklusive nya fordon, omfattas av stöd eller alternativa finansieringslösningar.

Trafikverkets förslag och dess konsekvenser

Trafikverkets förslag medför att kostnader för ombordutrustning för ERTMS (ETCS) på arbetsfordon ska finansieras från den ordinarie underhållsbudgeten i upphandlade kontrakt. Detta medför att det blir mindre utrymme kvar för att åtgärda verkliga brister i järnvägsanläggningen så att den så omtalade underhållsskulden kan reduceras. Detta riskerar att få betydande konsekvenser för möjligheten att reducera underhållsskulden inom den tidplan som idag är kommunicerad.

Trafikverket förslag kompliceras av att arbetsfordon används ofta:

- Inom flera olika kontrakt, geografiskt över hela Sverige.
- Hyrs in av olika entreprenörer under begränsade tidsperioder.
- Omväxlande på både underhållskontrakt och investeringskontrakt.
- På bansträckningar med både ERTMS och utan ERTMS (det vill säga ATC2-sträckor).

Tiden mellan tilldelning av ett underhålls-/investeringskontrakt till etablering är ofta mindre än ett år. Det tar idag cirka tre år att utrusta ett befintligt arbetsfordon med ETCS eller att leverera ett nytt godkänt fordon. Detta innebär att ägaren av arbetsfordonen måste installera ETCS till mycket höga kostnader på ren spekulatation utan att veta om arbetsfordonet kommer att avropas till något kontrakt i framtiden.

Till kostnaderna för ETCS kan även läggas kostnader för produktionsbortfallet (=intäktsbortfall) under tiden fordonet tas ur drift för installation och godkännande av ETCS-installationen.

NRSA

Postadress

NRSA
Masbo 124
824 94 Hudiksvall
Sverige

E-post: kontakt@nrsa.se

Hemsida: www.nrsa.se

Telefon nr. +46 (0) 70 587 08 67

NRSA - Nordisk referensgrupp för spårburna
arbetsmaskiner ekonomisk förening

Organisationnr. 769623-5196

Momsreg.nr. SE769623519601

Titel NRSA remissvar till Trafikverkets förslag om stöd till investeringar i ombordutrustning för ERTMS; Diarienummer LI2025/01587		Dokumentnummer	Version 1
Till Regeringskansliet	Utgivare NRSA styrelse	Datum 2025-12-18	Sida 2

Kostnadsbild och ekonomiska risker

Ser man till kostnaden för att installera ETCS på ett befintligt eller nytt fordon så ligger medelkostnaden på cirka 20,7 MSEK/fordon för First-of-Class och cirka 10,4 MSEK/fordon för serieinstallation (enligt PA-consulting rapport "Kostnadsanalys till regeringsuppdrag avseende ombordutrustning" som det refereras till i Trafikverkets förslag/rapport). Tyvärr finns av historiska skäl inga större serier bland befintliga arbetsfordon i Sverige, så flertalet arbetsfordon kommer att betraktas som First-of-Class.

Totalt uppskattas det i PA-consulting rapporten att 88 st installationer av ETCS kommer att vara First-of-Class och 123 st serieinstallationer av ETCS, vilket totalt 211 st installationer till en totalkostnad på; 1 824 MSEK + 1 279 MSEK = 3 103 MSEK.

Dessutom föreslår Trafikverket att bidrag inte ska omfatta nya fordon då detta skulle vara standard (se avsnitt 2 i Trafikverkets rapport). Detta stämmer inte med verkligheten i dagsläget när det gäller arbetsfordon då extra kostnaden ligger mellan 15 och 40 MSEK enligt de prisuppgifter vi tagit in. Kostnaderna kommer dessutom att öka ytterligare i samband med att de ETCS typ Baseline 3, som idag är tillgängliga på marknaden, måste uppgraderas till Baseline 4 efter 2030 i och med att GSM-R ersätts av FRMCS. Detta beräknas kosta ytterligare 5-10 MSEK/fordon enligt PA-consulting rapport.

(Enligt uppgifter från Alstom kommer Trafikverket kräva Baseline 4 från och med 2033 eftersom det enligt plan ska installeras ERTMS mark EOS 4.5, vilket medför att det med automatik kommer att behövas ETCS Baseline 4. Alstoms ETCS-system Ebicab slutar att levereras från och med nu och det nya systemet för Alstom blir ONVIACAB utan STM. Första installation beräknas till 2029 utan FRMCS för att uppgraderas med FRMC till 2033. Det blir en helt ny installation för de fordon som idag har Ebicab som medför att kostnad kommer att motsvara en nyinstallation.)

Kostnaden för installation av ETCS är oftast mycket högre än kvarvarande restvärde på arbetsmaskinen, vilket än mer försvårar investering i ETCS då det inte finns några effektiviseringsvinster som skulle kunna motivera kostnaderna.

Kontraktstiden för underhållskontrakt idag är ofta 5 år med möjlighet till förlängning 1 + 1 år, det vill säga max 7 år totalt, vilket är kortare än vad avskrivningstiden behöver vara för ETCS-installationen.

Att CEF-stöd inte är tillgängligt för denna fordonskategori förvärrar situationen.

Marknads- och leverantörssituation

Dessutom finns idag enbart två leverantörer av STM som är godkända och som gör att ett ETCS-system kan användas på ATC2-banor i Sverige. Detta medför att det svårt att få in alternativa leverantörer av ETCS-system eftersom de måste integrera sina ETCS-system med något av de redan godkända STM-systemen till mycket höga kostnader.

NRSA

Postadress

NRSA
Masbo 124
824 94 Hudiksvall
Sverige

E-post: kontakt@nrsa.se

Hemsida: www.nrsa.se

Telefon nr. +46 (0) 70 587 08 67

NRSA - Nordisk referensgrupp för spårburna arbetsmaskiner ekonomisk förening

Organisationnr. 769623-5196

Momsreg.nr. SE769623519601

Titel NRSA remissvar till Trafikverkets förslag om stöd till investeringar i ombordutrustning för ERTMS; Diarienummer LI2025/01587		Dokumentnummer	Version 1
Till Regeringskansliet	Utgivare NRSA styrelse	Datum 2025-12-18	Sida 3

Flertalet ägare av arbetsmaskiner har inte det finansiella utrymmet som krävs för investeringar i denna storlek, vilket kan resultera i att det på sikt kommer att bli brist på arbetsmaskiner i Sverige och att järnvägsunderhållet blir avsevärt dyrare samt att än mer järnvägsunderhållsarbete kommer att utföras med mindre effektiva metoder som kräver helt avstängt spår vilket i sin tur kommer att medföra än större störningar av tågtrafiken.

Regelverk och framtida tekniska krav

Enligt nu gällande TSD-CSS är det efter årsskiftet 2025/2026 förbjudet att på alla järnvägsfordon att installera ATC2 om inte ETCS samtidigt monteras. Detta medför i praktiken att investering i nya arbetsfordon försvåras och att arbetsfordon som skulle kunna ha utrustats med ATC2 som är en väsentligt trafiksäkerhetshöjande åtgärd vid trafikering på majoriteten av Sveriges banor fram till 2030, inte längre är möjligt.

Transportstyrelsen har möjlighet, och är uttalat positiva, att förlänga den gränsen till år 2030, men avvaktar uttalande från Trafikverket som enligt vår kännedom ännu inte gett något positivt svar på denna fråga.

NRSA föreslår:

- Inkludera arbetsfordon, inklusive nya fordon, i det statliga stödet för ETCS.
- Utred alternativa finansieringsformer för installation av ETCS, exempelvis statliga lån med förmånliga villkor.
- Utred alternativa framförandeformer för arbetsmaskiner på ERTMS-sträckor.
Går det att skapa andra framförandeformer och arbetssätt för arbetsmaskiner på ERTMS-sträckor då ETCS-systemet ofta inte kan vara aktivt under arbete eftersom det kommer i konflikt med olika arbetsutrustningar eller material i spår?
- Förläng möjligheten att installera ATC2 för både nya och befintliga arbetsmaskiner till minst år 2030. Detta eftersom endast ett begränsat antal spår kommer att ha ERTMS under perioden fram till dess. Detta kan också ge möjligheten att installera ETCS Baseline 4 direkt och hoppa över installation av Baseline 3 och därmed väsentligt minska kostnaderna.

Med vänliga hälsningar,

Mika Suorsa
VD, NRSA

Mikael Nilsson
Ordförande NRSA
Affärschef, Infranord

Ulf Steneryd
Fordonschef, Strukton

Gerardo Jofré Zuazola
Maskinspecialist, NRC Group

Michael Belsing
Maskinchef, Infrakraft

NRSA

Postadress

NRSA
Masbo 124
824 94 Hudiksvall
Sverige

E-post: kontakt@nrsa.se

Hemsida: www.nrsa.se

Telefon nr. +46 (0) 70 587 08 67

NRSA - Nordisk referensgrupp för spårburna
arbetsmaskiner ekonomisk förening

Organisationnr. 769623-5196

Momsreg.nr. SE769623519601